

WAASAN PÄIVÄLEHTI

Tikanojan uusi näyttely

Sivu 6

El Niño

Sivu 2

Cristoffer Ingo

raapimisarvoista Sivu 6

PAIKALLISUUTISET

WÄRTSILÄ

Wärtsilä rakentaa Karibialle jättimäisen akkuvaraston – Aruba tähtää varmempaan ja puhtaampaan sähkөөn

TÄNÄÄN

PÄÄKIRJOITUS

Onko El Niñolla seurauksia Suomelle?

El Niño syntyy päiväntasaajan Tyynellämerellä, mutta sen vaikutukset eivät pysähdy päiväntasaajalle. Kysymys kuuluu: koskettaako se meitä Suomessa?

Suora säävaikutus on hienovarainen. El Niño sekoittaa ilmakehän suihkuvirtauksia ja tekee talvistamme todennäköisemmin leutoja, epävakaita ja sateisia. Maailman ilmatieteen järjestö WMO varoittaa, että meneillään oleva ilmiö voi olla yksi voimakkaimmista sitten vuoden 1950 ja huipentua joulukuussa 2026.

Todellinen isku Suomelle ei kuitenkaan tule taivaalta, vaan maailmantaloudesta. Aalto-yliopiston tutkijoiden mukaan laajat sääsyklit, kuten El Niño, vaikuttavat kahteen kolmasosaan maailman viljelyalasta. Kun Brasiiliassa on kuivuutta, Kaakois-Aasiassa tulvia ja Australiassa metsäpaloja, kahvin, kaakaon, vehnän

ja rypsiöljyn hinnat nousevat. Se näkyy suoraan S-ryhmän hyllyllä ja pohjalaisen maitotilan rehukustannuksissa.

El Niño heiluttaa myös energiaa ja teollisuutta. OECD:n mukaan vahva El Niño voi nostaa pohjoisen pallonpuoliskon talvilämpötiloja ja vähentää energian kysyntää, mikä voi vaikuttaa energian hintaan. Samalla aurion säteily Skandinaviassa voi jäädä 5-25 % alle keskiarvon.

Meillä on etu: Suomi on harvoja maita, joka ylläpitää yhdeksän kuukauden viljavarantoa. Mutta globalisoituneessa maailmassa kukaan ei ole sääsaari. El Niño on meille muistutus siitä, että huoltovarmuus ei ole vain bunkkereita, vaan ymmärrystä globaaleista ketjuista. Ja mahdollisuus: kun muut kärsivät, vakaa Suomi voi olla luotettava kumppani.

Photo Supplement

Pali-Maja

PAIKALLISUUTiset

WÄRTSILÄ

Wärtsilä rakentaa Karibialle jättimäisen akkuvaraston – Aruba tähtää varmempaan ja puhtaampaan sähkөөn

35 megawatin teho ja 70 megawattitunnin varastointikapasiteetti! Suomen Wärtsilä auttaa Aruban saarta hyödyntämään tuuli- ja aurinkosähköä entistä tehokkaammin.

Karibianmerellä sijaitseva Aruba ottaa merkittävän askeleen kohti luotettavampaa ja vähäpäästöisempää energiantuotantoa. Suomalainen teknologiayhtiö Wärtsilä on solminut sopimuksen saaren energiayhtiön Water- en Energiebedrijf Aruban (WEB Aruba) kanssa sähköntuotannon ja energianhallinnan kehittämisestä.

Hankkeen keskipisteenä on suuri akkuvarasto, jonka teho on 35 megawattia ja energiakapasiteetti 70 megawattituntia. Täydellä teholla järjestelmä pystyy siis syöttämään sähköä verkkoon noin kahden tunnin ajan. Akkuvarasto yhdistetään saaren nykyiseen sähköjärjestelmään, jossa käytetään tuuli- ja aurinkovoimaa sekä moottorivoimalaitoksia.

Miksi tämä on tärkeää? Tuuli- ja aurinkosähkön tuotanto vaihtelee sääolosuhteiden mukaan, mutta sähkönkulutus jatkuu vuorokauden ympäri. Akkujen avulla sähköä voidaan varastoida ja käyttää silloin, kun tuotanto vähenee tai kulutus kasvaa. Samalla sähköverkon toimintavarmuus paranee ja uusiutuvan energian osuutta voidaan kasvattaa.

Wärtsilän toimitus sisältää suunnit-

telun, hankinnat ja rakennustyöt sekä energianhallintajärjestelmän. Lisäksi sopimukseen kuuluvat akkuvaraston huolto, tekninen tuki ja järjestelmän säännöllinen kehittäminen.

WEB Aruban toimitusjohtajan Alfredo Koolmanin mukaan ratkaisu tukee yhtiön tavoitetta puhtaammasta sähköntuotannosta. Wärtsilän Risto Paldanius puolestaan korostaa toimitusvarmuuden parantamista ja sähköntuotannon kustannusten alentamista.

Tilaus kirjattiin Wärtsilälle vuoden 2026 kolmannella neljänneksellä. Järjestelmän lopullinen luovutus on suunniteltu vuoden 2028 toiselle neljännekselle. Kyseessä on Wärtsilän tähän mennessä suurin energianvarastointihanke Karibialla.

Wärtsilä on jo toimittanut moottoreita ja laitteita viiteen Aruban voimalaitoshankkeeseen. Niiden yhteenlaskettu asennettu teho on 230 megawattia.

Lähde: Wärtsilä, lehdistötiedote 13.10.2026.

ALMA

Ilmastokriisi, uskonnollinen väkivalta ja totuuden hämärtyminen – Alma avaa oven vaikeisiin kysymyksiin

Vaasan kansalaisopiston uusi luentosarja tarttuu aikamme kuumiin aiheisiin. Ensimmäisenä vuorossa on nopeasti lämpenevä Arktis ja sen vaikutukset koko maailmaan.

Mitä tapahtuu, kun ilmasto muuttuu, yhteinen käsitys luotettavasta tiedosta horjuu ja uskontoa käytetään väkivallan oikeuttamiseen? Näitä ja muita vaikeita kysymyksiä käsitellään Vaasan kansalaisopisto Alman uudessa Kuumottavia aiheita -luentosarjassa lukuvuonna 2026–2027.

HYVINVOINTIALUEET

HYVINVOINTIALUE

Hälytysajoneuvoja Wärtsilän alueella tiistaina – Vaasassa järjestetään suuronnettomuusharjoitus

Jos Vaskiluodossa näkyy tiistaina tavallista enemmän pelastusajo-neuvoja ja viranomaisia, syynä on suunniteltu harjoitus eikä todellinen suuronnettomuus.

Pohjanmaan pelastuslaitos järjestää tiistaina 20. lokakuuta 2026 kello 9.30–13 suuronnettomuusharjoituksen Wärtsilä Finland Oy:n alueella Vaasassa. Harjoitukseen osallistuvat Wärtsilän lisäksi muut viranomaiset.

Harjoitus järjestetään Wärtsilän alueella osoitteessa Teollisuuskatu 1, Vaskiluoto, sekä sen lähiympäristössä. Alueella voi harjoituksen aikana liikkua useita hälytysajoneuvoja ja eri viranomaisten edustajia.

Tavoitteena on harjoitella toimintaa tilanteessa, jossa onnettomuus vaatii useiden viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistyötä. Suuronnettomuusharjoitukset ovat tärkeä osa varautumista: todellisuudessa kriisissä aikaa ei ole hukattavaksi, ja eri toimijoiden on tiedettävä, miten toimia yhdessä.

Pohjanmaan hyvinvointialueen tiedotteen mukaan harjoituksesta ei aiheudu vaaraa sivullisille.

Harjoitus voi näyttää ulkopuolisen silmin vakavalta, mutta sen tarkoitus on juuri päinvastainen: varmistaa, että mahdolliseen todelliseen hätätilanteeseen osataan reagoida mahdollisimman tehokkaasti.

Vaskiluodossa liikkuvien kannattaa silti noudattaa viranomaisten ohjeita ja antaa harjoitukseen osallistuville työrauhaa.

Lähde: Pohjanmaan hyvinvointialue – suuronnettomuusharjoitus 20.10.2026.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ Hyvinvointialueita rajusti vähemmän?

Valtiovarainministeriö haluaa vahvistaa hyvinvointialueiden toimintakykyä – ja yhtenä keinona nähdään alueiden määrän merkittävä vähentäminen. Edessä voi olla suuri muutos Suomen sosiaali- ja terveystalouteen.

Suomen hyvinvointialueet ovat suurten haasteiden edessä. Väestö ikääntyy ja muuttuu, palvelujen tarve kasvaa ja kustannusten nousua on vaikea pysäyttää. Valtiovarainministeriön mukaan seuraavaan hallitusohjelmaan tarvitaan siksi selkeät toimet, joilla alueiden eriytmistä hillitään ja niiden kykyä järjestää palveluja koko maassa vahvistetaan.

Yksi vaihtoehto on vähentää hyvinvointialueiden määrää merkittävästi. Toinen mahdollisuus olisi keskittää tiettyjen tehtävien järjestämisvastuuta ja velvoittaa alueet nykyistä paljon tiiviimpään yhteistyöhön lainsäädännön avulla.

Kolmas vaihtoehto olisi kaikkein perusteellisim: järjestämisvastuu siirrettäisiin valtiolle.

Myös erikoissairaanhoidon järjestämistä halutaan keskittää ilman uusia hallinnollisia rakenteita. Samalla sairaalaverkkoa pitäisi ministeriön mukaan muuttaa vastaamaan tulevaa väestökehitystä ja palvelujen todellista tarvetta.

Uudistuksia tarvitaan myös rahapuolella. Rahoitusjärjestelmän kokonaisuudistusta pitäisi kiirehtiä, rahoituksen ennakotavutusta ja vakautta parantaa ja nykyiselle tarveperusteiselle mallille etsiä vaihtoehtoja.

Samalla kaikilla hyvinvointialueilla pitäisi olla riittävät kannustimet hillitä menojen kasvua. Tavoite on kunnianhimoinen: vahvemmat rakenteet, toimivammat palvelut ja talous, joka kestää myös tulevaisuuden paineet.

WAASAN PÄIVÄLEHTI
Melkein kaikki mitä haluat tietää 12 sivulla
vpress.fi

UUTISET

Sarjan tavoitteena on tarjota tutkittua tietoa ja asiantuntijoiden näkemyksiä ilmiöistä, jotka herättävät huolta, jakavat mielipiteitä ja vaikuttavat yhteiskunnan tulevaisuuteen. Aiheina ovat muun muassa ilmastonmuutos, populistisen vastakkainasettelun vaarat, medialukutaito, etiikka ja uskonnon nimissä tapahtuva väkivalta.

Johtavan rehtorin Sannasirkku Aution mukaan avoimet yleisöluennot tarjoavat mahdollisuuden syventää ymmärrystä ajankohtaisista kysymyksistä ja tarkastella niitä uusista näkökulmista.

Ensimmäisenä katse käännetään Arktikselle

Kuumentava Arktis -luento järjestetään keskiviikkona 28. lokakuuta 2026 kello 18–19.30 Vaasan kansalaisopisto Alman juhlasalissa, Kirkkopuistikko 15, 2. kerros, Vaasa. Luento on suomenkielinen, maksuton ja avoin kaikille.

Puhujana on Johanna Ikävalko, joka johtaa Tromssan yliopiston geopolitiikan, rauhan ja turvallisuuden tutkimuskeskusta Norjassa. Hän käsittelee Arktiksen nopeaa lämpenemistä, jääalueiden sulamisen seurauksia sekä sitä, mihin muutoksiin meidän pitäisi varautua. Lisäksi pohditaan, voiko vihreä siirtymä hidastaa ilmastonmuutosta ja mitä sen hillitsemiseksi voidaan vielä tehdä.

Helmikuussa vuorossa tieto ja uskonto

Keskiviikkona 3. helmikuuta 2027 Helsingin yliopiston tutkijatohtori Annastiina Kallius pohtii, mitä tapahtuu, kun käsitys luotettavasta tiedosta järkkyy.

Helmikuun 10. päivänä Lapin yliopiston professori Aini Linjakumpu käsittelee uskonnollisia konflikteja ja sitä, miten pelkoja voidaan vähentää uskontoja koskevan ymmärryksen avulla.

Sarja tarjoaa tilaisuuden pysähtyä vaikeiden kysymysten äärelle – ja etsiä parempaa ymmärrystä maailmasta, jossa elämme.

Lähde: Vaasan kaupunki, tiedote 14.10.2026.

YLIOPISTO

ÅBO AKADEMI
Åbo Akademi uudistaa koulutuksensa – uusi aika alkaa vuonna 2027

UUTISET

YLE

Kun uutiset astuvat lavalle – Yle Live saapuu Vaasaan Kaksikieliset esitykset Vaasassa 10.11

Esitykset yhdistävät journalismia ja teatteria ääneen, kuvaan, valoon ja puheeseen. Kuva: Johanna Kannasmaa / Yle

Miltä näyttää uutistoimittajan työ kulissien takana? Entä missä kulkee intohimoisen jalkapallofanin ja huligaanin raja? Näihin kysymyksiin haetaan vastauksia aivan uudella tavalla, kun Ylen nuoret toimittajat ja sisällöntuottajat nousevat lavalle.

Ylen Yle liveä -kiertue tuo marraskuussa journalismin ja teatterin samaan esitykseen. Mukana on ääntä, kuvaa, valoja ja puhetta – sekä joukko Ylen tuttuja kasvoja.

Kiertue liittyy Ylen 100-vuotisjuhlavuoteen ja pysähtyy viidellä paikkakunnalla: Vaasassa, Seinäjoella, Jyväskylässä, Lahdessa ja Lappeenrannassa.

Vaasassa esitys nähdään Ritzissä 10. marraskuuta. Päiväesitys alkaa kello 13 ja iltäesitys kello 19. Vaasassa luvassa on erityinen kaksikielinen esitys.

Lavalla nähdään muun muassa YleX Aino "Aikku" Silkelä, Menny pahaks -podcastin Mikael Salmelainen, Yle Mixin Pyry Vaismaa, Yle Kioskin Jenni Matikainen, Yle Wattin Charlotte "Challe" Lindberg sekä Yle Galaxin Saku Manneh. Mukana on myös Ylen Yhdysvaltain-kirjeenvaihtaja Ilmari Reunamäki.

Jokaisella paikkakunnalla mukana on lisäksi vähintään yksi Ylen alueellisen toimituksen toimitaja.

Esitys kestää hieman yli tunnin ja on suunniteltu erityisesti 15–19-vuotiaille. Perinteisestä uutislähetyksestä on kuitenkin turha puhua. Lavalla journalismi saa seurakseen teatteria, visuaalisia elementtejä, ääntä ja valoja.

Esityksessä pohditaan esimerkiksi sitä, mikä oikeastaan on uutinen ja kenellä on oikeus päättää, mistä ihmisille kerrotaan. Yleisö pääsee myös kurkistamaan Yhdysvaltain presidentin Donald Trumpin Valkoisen talon arkeen sekä pohtimaan jalkapallokannattamisen ja huliganismin välistä rajaa.

Myös radio tulee lähelle yleisöä. YleX iltapäivälähetyksen Aikku ja Mellu tuovat radiostudio-onsa kiertuepaikoille. Heidän suoraan lähetystään voi seurata paikan päällä kello 13–17.

Päiväesitysten liput jaetaan maksutta paikallisille toisen asteen oppilaitoksille. Iltaesityksiin pääsee myös suuri yleisö, ja lippu maksaa 10 euroa.

Vaasasta kiertue jatkaa Seinäjoelle 11. marraskuuta, Jyväskylään 12.–13. marraskuuta, Lahteen 16. marraskuuta ja Lappeenrantaan 17.–18. marraskuuta.

Lahden esitys taltioidaan. Se esitetään Yle Areenassa 22. joulukuuta ja lisäksi Yle TV2 joulukuun aikana.

Vaasassa Yle Live nähdään Ritzissä 10.11. klo 13 ja 19. Esitys on kaksikielinen.

Lähde: Yle, 5.10.2026.

UUTISET

Päätös on tehty. Åbo Akademi toteuttaa laajan koulutus uudistuksen, jonka tavoitteena on antaa opiskelijoille nykyistä laajempi tietopohja ennen erikoistumista. Samalla osa nykyisistä koulutuksista muuttuu merkittävästi.

Åbo Akademin hallitus hyväksyi 6. lokakuuta käytyjen muutosneuvottelujen tuloksen. Näin yliopiston laaja koulutus uudistus voi edetä suunnitelmien mukaisesti.

Uudet, laaja-alaiset kandidaattiohjelmat otetaan käyttöön lukuvuonna 2027–2028. Tavoitteena on selkeämpi koulutus rakenne, jossa opiskelijat tutustuvat jo opintojensa alkuvaiheessa useisiin tieteenaloihin ja voivat myöhemmin valita tarkemman suuntautumisensa.

Uudistuksella pyritään tekemään koulutuksista entistä relevantimpia ja houkuttelevampia sekä vastaamaan tulevaisuuden osaamistarpeisiin. Samalla Åbo Akademi haluaa käyttää opetusresurssejaan tehokkaammin ja turvata laajan koulutus vastuunsa myös tulevaisuudessa.

Musiikkitiede ja venäjä muuttuvat

Uudistus tuo kuitenkin myös konkreettisia muutoksia.

Musiikkitiede poistuu kandidaattitason pääainevalikoimasta, mutta oppiainetta voi edelleen opiskella maisteritasolla.

Venäjän kielen ja kirjallisuuden koulutusta puolestaan ehdotetaan lopetettavaksi. Asia vaatii vielä opetus- ja kulttuuriministeriön käsittelyn, ja rehtori Gunilla Widén on saanut hallitukselta valtuudet jatkaa neuvotteluja ministeriön kanssa.

Muutosneuvottelut päättyivät 25. syyskuuta. Osapuolet saavuttivat yhteisymmärryksen useimmista kysymyksistä, mutta musiikkitieteen sekä venäjän kielen ja kirjallisuuden muutoksista näkemykset erosivat. Neuvotteluihin ei sisällynyt irtisanomisesityksiä.

Seuraavaksi ohjelmien sisältöjä viimeistellään. Työn alla ovat muun muassa kurssit, opintopolut ja pedagogiset ratkaisut.

TIKANOJA

Elin Danielson-Gambogi eli omilla ehdoillaan – unohdettu taiteilija nousee jälleen parrasvaloihin

Hän matkusti yksin Euroopassa ja maalasi aiheita, joita naisen ei aina katsottu sopivan käsitellä. Nyt suomalaisen taiteen omaperäinen nimi saa ansaitsemaansa huomiota Vaasassa ja ensi keväänä Helsingissä.

Elin Danielson-Gambogi (1861–1919) oli taiteilija, joka ei mielellään suostunut aikansa ahtaisiin rooliodotuksiin. Hän kuului sukupolvensa merkittäviin suomalaisiin maalareihin, mutta hänen elämäntarinansa ja taiteensa ovat jääneet pitkäksi aikaa monien muiden taiteilijoiden varjoon. Nyt tilanne on muuttumassa.

Vaasassa hänen maalauksiaan voi nähdä Tikanojan taidekodissa osana Önnungebyn taiteilijasiirtokuntaa esittelevää näyttelyä. Ensi keväänä huomio siirtyy Helsinkiin, missä Ateneumin taidemuseo järjestää laajan katsauksen hänen elämänsä ja koko taiteelliseen uraansa.

Rohkea nainen, joka kulki omia polkujaan

Danielson-Gambogi matkusti yksin Euroopassa, haki inspiraatiota suurkaupunkien vilinästä ja viihtyi ravintoloissa, joissa hän saattoi nauttia ostereita, polttaa tupakkaa ja osallistua myöhäisiin illanviettoihin. Tällainen elämäntapa poikkesi huomattavasti siitä, mitä naisilta hänen aikanaan yleisesti odotettiin.

Itsenäisyys ei kuitenkaan aina helpottanut hänen ammatillista uraansa. Opettajana häntä pidettiin toisinaan liian boheemina ja omapäisenä. Vaikka hänen taiteellista osaamistaan arvostettiin, hän ei saanut taidekoulussa johtavaa asemaa, jota hänen taitonsa olisivat voineet puoltaa.

Hänen maalauksissaan näkyi sama halu kulkea omaa tietä. Hän kuvasi arkipäiväisiä tilanteita, ihmisiä ja yksityisiä hetkiä suoraan ja realistisesti. Kaikki aiheet tai niiden käsittelytavat eivät vastanneet aikakauden käsityksiä siitä, millaista taidetta naisen sopi tehdä.

Tunnettu teos Aamiaisen jälkeen edustaa hänen omaleimaista, arkielämään kiinnittyvää ilmaisuaan. Ateneumin tulevaan näyttelyyn on tarkoitettu sisällyttää myös maalaukset Äiti vuodelta 1893 ja Omakuva vuodelta 1900.

Önnungeby yhdisti taiteilijoita Ahvenanmaalla

Danielson-Gambogin tarina liittyy myös Ahvenanmaan Önnungebyyn. Taiteilijasiirtokunta perustettiin vuonna 1886 taiteilija Victor Westerholmin aloitteesta. Hän kutsui taiteilijaystäviään kesäpaikkaansa Villa Tomteboon maalaamaan ja viettämään aikaa yhdessä.

Ensimmäisenä kesänä paikalle saapuivat muun muassa Fredrik ja Nina Ahlstedt, Elin Danielson-Gambogi, Alexander Federley, Hanna Rönnerberg sekä ruotsalainen J.A.G. Acke. Önnungebystä muodostui kohtaamispaikka, jossa taiteilijat saivat uusia vaikutteita Ahvenanmaan luonnosta

ja toistensa työskentelystä.

Ateneumissa nähdään yli 200 teosta

Kirjailija Salla Leponiemen Danielson-Gambogin elämästä ja taiteesta kertova kirja on osaltaan herättänyt uutta kiinnostusta taiteilijaan.

Ateneumin laajan retrospektiivisen näyttelyn on ilmoitettu olevan avoinna 9. huhtikuuta – 19. syyskuuta 2027. Esillä on yli 200 teosta, myös suomalaisista ja italialaisista yksityiskokoelmista lainattuja maalauksia. Mukana on teoksia, joita ei ole aiemmin esitelty Suomessa.

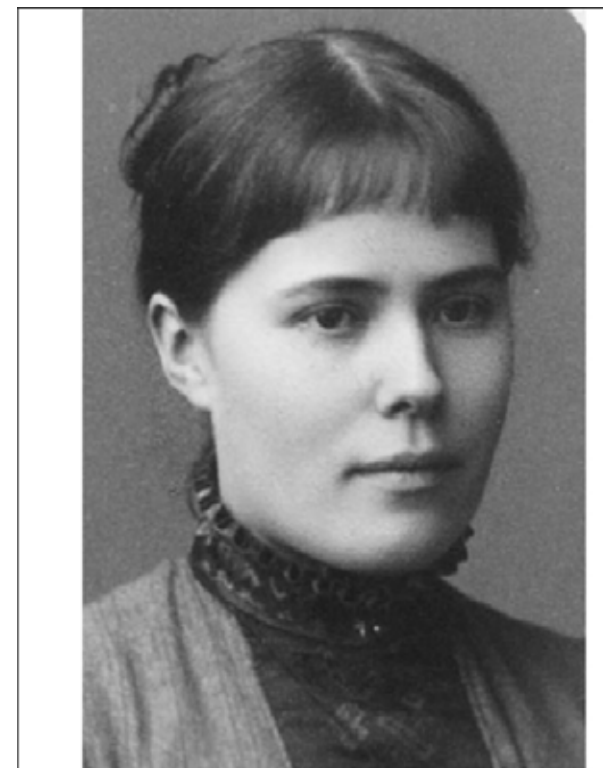
Näyttely seuraa taiteilijan vaiheita Pariisissa, Bretagnessa, Ahvenanmaalla ja Italiassa. Kokonaisuutta täydentävät aikalaistaiteilijoiden, kuten Akseli Gallen-Kallelan ja Pekka Halosen, teokset.

Danielson-Gambogin elämä muistuttaa siitä, että taiteellinen vapaus on usein vaatinut rohkeutta. Nyt yleisöllä on mahdollisuus tutustua taiteilijaan, jonka itsenäinen elämä ja omaleimainen ilmaisu ansaitsevat paikkansa suomalaisen taiteen historiassa.

Vaasassa: Tikanojan taidekoti, Önnungebyn taiteilijasiirtokuntaa käsittelevä näyttely.

Helsingissä: Ateneumin taidemuseo, Kaivokatu 2, 9.4.–19.9.2027.

Lähteet: Ateneumin tulevaa näyttelyä koskevat tiedot, Önnungebyn taiteilijasiirtokunnan historia sekä Salla Leponiemen kirja Elin Danielson-Gambogista.

Elin Danielson-Gambogi (1861–1919)
Photograph of the Finnish painter Elin Danielson-Gambogi (1880)
Ateliöö Uno Rosendahl / Museiverket.
Public domain

SOFIA VIRTA

Oikeus jumittaa – rikosten uhrin voivat joutua odottamaan vuosia!

Syyteharkinnan kesto on kasvanut rajusti, avoimet rikosasiat lisääntyvät ja syyttäjien työpaikkoja uhkaavat vähennykset. Vihreiden puheenjohtaja Sofia Virta vaatii hallitusta pysäyttämään leikkaukset.

Rikoksen uhrille oikeuden hakeminen voi olla jo itsessään raskasta. Tilanne vaikeutuu entisestään, jos asian käsittely venyy kuukausista vuosiin. Vihreiden puheenjohtaja Sofia Virta varoittaa, että syyttäjälaitoksen säästöt voivat heikentää kansalaisten oikeusturvaa ja luottamusta oikeusvaltioon.

Syyteharkinta kestää jo yli viisi kuukautta

Hallituksen vuoden 2027 talousarvioesityksessä syyteharkinnan keskimääräiseksi kestoksi arvioidaan 5,6 kuukautta. Vuonna 2025 vastaava aika oli 2,7 kuukautta.

Samalla avoimien asioiden määrän arvioidaan kasvavan noin 28 000 yli 45 000.

Virta pitää kehitystä huolestuttavana, sillä henkilöstöä uhkaavat samaan aikaan merkittävät vähennykset. Erityisen vaikea tilanne voi olla lähisuhdeväkivallan, naiseen kohdistuvan väkivallan ja seksuaalirikosten uhreille, joille oikeusprosessin pitkittyminen merkitsee myös epävarmuuden jatkumista.

Oikeudenkäyntejä voidaan joutua perumaan

Virran mukaan hän on saanut Etelä-Suomessa työskentelevältä syyttäjältä yhteydenoton, jonka perusteella henkilöstöä uhkaa jopa 17 prosentin vähennys. Jo sovittuja oikeudenkäyntejä voitaisiin joutua siirtämään tai perumaan. Joidenkin muiden syyttäjien kalenterit ovat yhteydenoton mukaan täynnä jopa vuoteen 2028 saakka.

Pitkittyminen haittaa myös rikoksesta epäiltyjen oikeusturvaa. Todistajien muistikuvat voivat heikentyä, ja rikoksia voi pahimmillaan vanhentua.

Säästöt voivat tulla kalliiksi

Virta vaatii hallitusta luopumaan oikeudenhoidon leikkauksista ja turvaamaan riittävän rahoituksen koko rikosprosessille. Myös syyttäjien työssä

jaksaminen ja oikeudenkäyntien laatu ovat vaarassa, jos henkilöstöä vähennetään entisestään.

Oikeusvaltio ei toimi pelkillä laeilla ja periaatteilla. Tarvitaan myös riittävästi ammattilaisia, jotta oikeus toteutuu käytännössä ja kohtuullisessa ajassa. Lähde: Vihreät, Sofia Virran tiedote 13.10.2026

CRISTOFFER INGO

Raaputusarpa palaa joululahjaksi? Nyt suunnitellaan helpotusta voittajalle!

Hyviä uutisia joululahjojen ostajille: raaputusarvan voisi pian antaa taas lahjaksi niin, että saaja voi lunastaa mahdollisen voiton itse.

Raaputusarpa on monelle tuttu pieni yllätys joulupaketissa. Vuoden 2024 alussa voimaan tullut pakollinen tunnistauminen kuitenkin muutti käytäntöä: mahdollisen voiton pystyi lunastamaan vain henkilö, joka oli ostanut arvan.

Nyt hallitus haluaa korjata tilanteen lakimuutoksella.

Lahjan saaja saisi pitää voiton

Ehdotuksen mukaan lahjaksi saadun raaputusarvan mahdollisen voiton voisi jatkossa lunastaa myös lahjan saaja. Suomen ruotsalainen kansanpuolue RKP pitää muutosta tervetulleena.

Kansanedustaja Christoffer Ingo muistuttaa, että raaputusarpojen antaminen esimerkiksi joululahjaksi on ollut monissa perheissä perinne. Olisi luontevaa, että myös lahjan saaja voisi itse lunastaa voiton.

Täysi-ikäisyys ja henkilöllisyys tarkistetaan

Muutos ei poistaisi vastuullisen rahapelaamisen vaatimuksia. Voiton lunastajan pitäisi olla vähintään 18-vuotias ja todistaa henkilöllisyytensä. Hänen ei kuitenkaan tarvitsisi rekisteröityä Veikkauksen asiakkaaksi.

Arvan ostajan pitäisi edelleen olla rekisteröitynyt pelaaja ja tunnistautua ostaessaan arvan.

Milloin muutos tulee voimaan?

Hallitus esittää, että väliaikainen lakimuutos tulisi voimaan mahdollisimman pian ja olisi voimassa 30. kesäkuuta 2027 saakka. Sen jälkeen mahdollisuus jatkuisi uuden rahapelilain kautta 1. heinäkuuta 2027 alkaen.

Kyse on pienestä mutta käytännöllisestä muutoksesta: joululahjan saaja voisi itse tarkistaa onnensa ja lunastaa mahdollisen voiton. Ennen kuin uusia sääntöjä aletaan soveltaa, lakimuutoksen on kuitenkin edettävä päätöksentekoprosessissa. Lähde: RKP tiedote

ANNA-MAJA HENRIKSSON

17 miljoonaa saarelaista haluaa tulla kuulluksi – Henriksson vaatii saariston arjen näkyviin Brysselissä

Lauttayhteydet, toimiva puhelinverkko ja lääkäripalvelut eivät ole saaristossa itsestäänselvyksiä. Europarlamentaarikko Anna-Maja Henriksson haluaa, että saarten asukkaiden tarpeet huomioidaan nykyistä paremmin EU päätöksenteossa.

Kuinka kaukana lähin terveyskeskus on? Saaristossa matkaa ei ratkaise pelkkä kilometrimäärä. Myös lautan aikataulu ja yhteyksien toimivuus voivat ratkaista, pääseekö palveluiden äärelle ajoissa.

RKP europarlamentaarikko ja Renew Europe -ryhmän varapuheenjohtaja Anna-Maja Henriksson nosti saaristolaisten tilanteen esiin Euroopan parlamentin keskustelussa Strasbourgissa 8. lokakuuta, kun käsittelyssä oli EU uusi saaristrategia.

Suomessa noin 500 saarta ilman kiinteää yhteyttä

EU asuu noin 17 miljoonaa ihmistä saarilla. Suomessa on puolestaan noin 500 asuttua saarta, joilta ei ole kiinteää yhteyttä mantereeseen.

Henrikssonin mukaan EU lainsäädännössä ja politiikassa on huomioitava paremmin saariston erityisolosuhteet. Arjen on toimittava: lauttojen kuljettava, puhelinverkkojen toimittava, terveydenhuollon oltava saavutettavissa ja yritysten voitava harjoittaa toimintaansa ympäri vuoden.

Saaristo on myös turvallisuuskysymys

Saarten asuttuna pitäminen ei ole vain viihtyvyys- tai palvelukysymys. Muuttuneessa turvallisuustilanteessa toimivat yhteisöt ja infrastruktuuri ovat osa Suomen ja Euroopan varautumista.

Jos asukkaat ja yritykset katoavat saarilta, myös palveluiden ja infrastruktuurin ylläpitäminen vaikeutuu.

Päätöksiä on tehtävä ihmisten arjen pohjalta EU uuden saaristrategian tavoitteena on ottaa saarten erityistarpeet paremmin huomioon unionin politiikassa. Henriksson haluaa, että saarten asukkaiden omat kokemukset vaikuttavat vahvemmin päätöksiin.

Saaristossa etäisyyttä ei voi mitata vain kilometreissä. Ratkaisevaa on myös se, kuinka kauan kestää päästä kouluun, kauppaan tai lääkäriin.

Lähde: RKP tiedote

KANSAINVÄLISET UUTiset

TRUMP-PUTIN DIESEL-SOPIMUS

Trump–Putin-dieselsopimus herättää raivon tunteita: Onko halpa polttoaine riittävä syy auttaa Venäjää?

Venäläinen diesel on tulossa globaaleille markkinoille Yhdysvaltojen pakotteiden väliaikaisen lieventämisen jälkeen. Trump lupaa helpotusta polttoainehintapaineisiin, mutta kriitikot varoittavat, että sopimus voi tuoda Moskovalle uutta tuloa sodan jatkuessa Ukrainaa vastaan.

Yhdysvaltain presidentti Donald Trump ilmoitti lokakuussa dieselsopimuksesta Venäjän kanssa, sanoen että toimenpide auttaisi lisäämään polttoaineen toimituksia ja lieventämään korkeita hintoja. Päätös on herättänyt kovaa kritiikkiä, koska se näyttää olevan ristiriidassa Washingtonin aiempien pyrkimysten kanssa rajoittaa Venäjän energiatuloja Ukrainan hyökkäyksen jälkeen.

Kielto, joka otettiin käyttöön hyökkäyksen jälkeen

Vuonna 2022 Yhdysvallat säati Venäjän öljyn tuonnin lopettamista koskevan lain, joka kieltää lainsäädännön piiriin kuuluvien venäläisten energiatuotteiden tuonnin. Toimenpiteen tarkoituksena oli vähentää Moskovan tuloja ja vastata Venäjän hyökkäykseen Ukrainaan. Uusi dieseljärjestely herättää kysymyksiä siitä, miten hallinnon väliaikainen pakotevapautus sopii tähän oikeudelliseen kehykseen. Hallinto on ilmoittanut rajoitusten väliaikaisesta lieventämisestä, kun taas lainsäätäjät ja kriitikot ovat kyseenalaistaneet päätöksen laillisuuden ja sen vaikutukset pakotepolitiikkaan.

Grahamin pakotehdotus välittää toisenlaisen viestin

Republikaanisenaattori Lindsey Graham on ajanut lainsäädäntöä, jonka tarkoituksena on lisätä painetta maihin, jotka ostavat venäläistä öljyä ja kaasua. Ehdotukseen on sisällytetty mahdollisuus jopa 500 prosentin tullimaksuihin tietyille Venäjän energiakauppaa tukeville maille.

On tärkeä ero: Grahamin ehdotus ei ole sama asia kuin jo voimassa oleva laki. Yhdysvallat on kuitenkin ottanut käyttöön erilliset tullitoimet maita vastaan, jotka ostavat venäläistä öljyä. Ero Venäjän energian ostajien rankaistuksen ja uuden dieseljärjestelmän välillä on kärjistänyt poliittista kiistaa.

Jokaisella energiadollarilla on merkitystä Venäjän öljy- ja polttoainevienti tuottaa tuloja valtiolle, joka käy täysimittaista sotaa Ukrainaa vastaan. Yksi dieselsopimus yksinään ei määrää, kuinka kauan sota kestää, mutta energiatulot auttavat ylläpitämään Venäjän taloutta ja kykyä

jatkaa sotilasoperaatioita.

Inhimillinen hinta on edelleen tuhoisa. Ukrainalaiset jatkavat kuolemaansa Venäjän hyökkäyksen seurauksena, ja venäläiset sotilaat menettävät henkensä sodassa, jonka heidän maansa johto käynnisti.

Miksi Ukrainaa painostetaan? Trump on arvostellut Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyytä ja kyseenalaistanut hänen johtajuutensa. Nämä lausunnot ovat lisänneet huolta siitä, että Washington painostaa maata puolustamaan itseään samalla kun se ei anna riittävästi painoarvoa Venäjän vastuulle sodan aloittamisesta.

Diplomatia on välttämätöntä, ja alhaisemmat polttoainehinnat hyödyttäisivät kuluttajia. Mutta pysyvää rauhaa ei voi rakentaa pelkästään lievittämällä taloudellista painetta hyökkääjää kohtaan samalla kun vaaditaan myönnytyksiä hyökkäyksen uhrilta.

Keskeinen kysymys ei ole, onko polttoainetoimituksella merkitystä. Ne ovat. Kysymys on, oikeuttaako lyhyen aikavälin taloudellinen hyöty politiikan, joka voisi vahvistaa Venäjää taloudellisesti ja heikentää kansainvälistä painetta lopettaa sota. Lähteet: Yhdysvaltojen Venäjän öljyn tuonnin lopettamista koskeva laki (2022); Senaattori Lindsey Grahamin ehdottama Venäjän pakotelainsäädäntö.

ILMASTONMUUTOS

COPERNICUS

Maapallo kuumenee jälleen – syyskuu oli mittaushistorian toiseksi lämpimin!

Merivedet rikkovat ennätyksiä, Eurooppa kärsii kuivuudesta ja El Niño voimistuu. Ilmastomuutoksen vaikutukset näkyvät jo monin tavoin – mutta tulevaisuuteen voidaan yhä vaikuttaa.

Syksyn pitäisi tuoda Eurooppaan viileämpiä päiviä ja helpotusta kesän helteisiin. Syyskuussa 2026 kävi kuitenkin toisin. Euroopan unionin Copernicus-ilmastopalvelun mukaan kuukausi oli maailmanlaajuisesti mittaushistorian toiseksi lämpimin syyskuu. Samalla maapallon keskilämpötila pysyi jo toista kuukautta peräkkäin yli 1,5 astetta esiteollisen ajan tason yläpuolella.

Kyse ei ole vain ilmastotutkijoiden tilastoista. Lämpeneminen vaikuttaa ruuantuotantoon, vesivaroihin, luontoon ja ihmisten jokapäiväiseen elämään.

Lämpötila ylitti jälleen huolestuttavan rajan

Maapallon keskimääräinen pintailman lämpötila oli syyskuussa 16,27 astetta. Se oli 0,82 astetta enemmän kuin vuosien 1991–2020 syyskuun keskiarvo.

Kun vertailukohtana käytetään arviota esiteollisen ajan lämpötilasta vuosina 1850–1900, poikkeama oli peräti 1,63 astetta.

Vain syyskuu 2023 oli vielä lämpimämpi. Vuoden 2026 syyskuu jäi siitä 0,11 astetta.

On tärkeää huomata, ettei kahden peräkkäisen kuukauden ylitys yksin tarkoita, että Pariisin ilmastopöytäkirjan pitkän aikavälin 1,5 asteen tavoiteraja olisi virallisesti ylitetty. Rajaa arvioidaan pitkäaikaisen lämpenemisen perusteella, ei yksittäisten kuukausien mukaan. Toistuvat näin korkeat lukemat kertovat silti huolestuttavasta kehityksestä.

Meret varastoivat yhä enemmän lämpöä

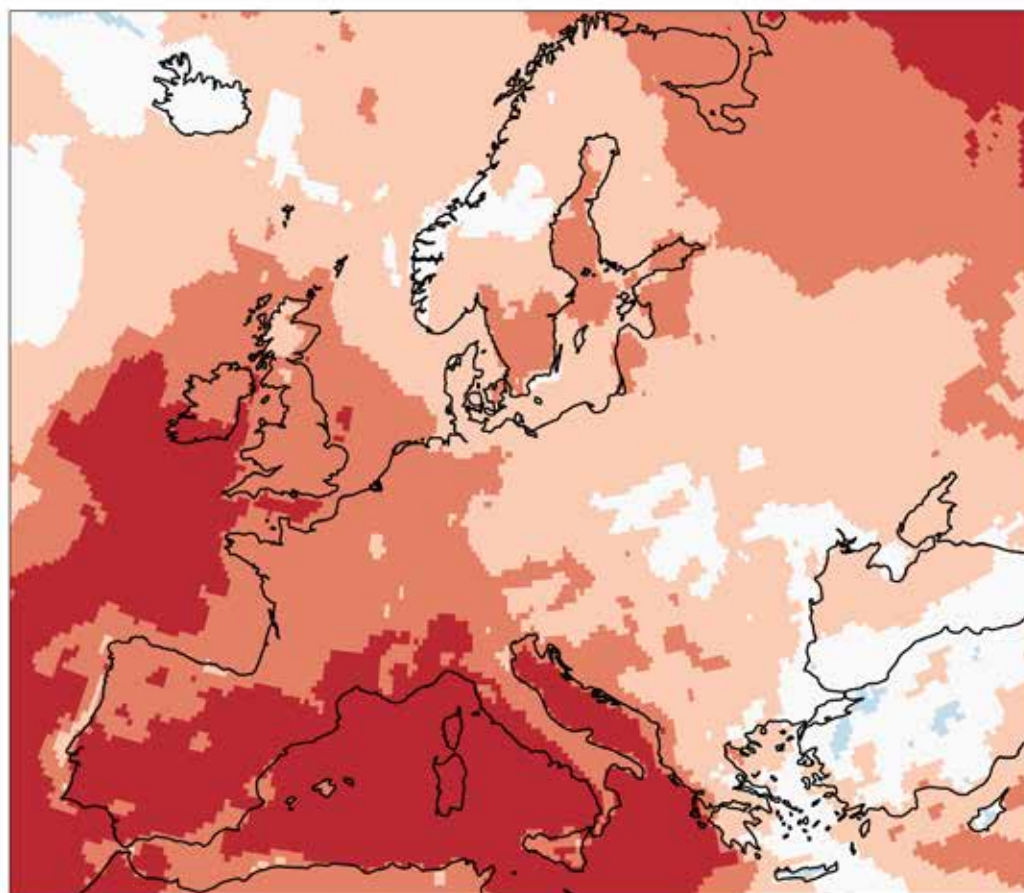
Myös maailman meret olivat poikkeuksellisen lämpimiä. Meriveden keskimääräinen pintalämpötila 60. eteläisen ja 60. pohjoisen leveyspiirin välisellä alueella nousi 21,05 asteeseen. Se oli syyskuun uusi ennätys.

Tyynenmeren päiväntasaajan läheisellä Niño 3.4-alueella pintaveden lämpötila kohosi 29,70 asteeseen. Lukema ylitti aiempien voimakkaiden El Niño -ilmiöiden huippuarvot vuosilta 1982–1983, 1997–1998 ja 2015–2016.

El Niño on luonnollinen ilmastoilmiö, jossa trooppisen Tyynenmeren pintavedet lämpenevät tavallista enemmän. Se muuttaa tuulia, sateita ja lämpötiloja eri puolilla maailmaa. Ilmiö voi myös voimistaa ihmisen aiheuttamaa ilmaston lämpenemistä. Käynnissä olevan El Niñon ennustetaan voimistuvan edelleen.

Anomalies and extremes in surface air temperature for September 2026

Data: ERA5 (1979–2026) • Reference period: 1991–2020 • Credit: C3S/ECMWF

The extreme categories ('coolest' and 'warmest') are based on rankings for 1979–2026. The other categories are based on the percentiles of the distribution for the 1991–2020 reference period.

PROGRAMME OF
THE EUROPEAN UNION

IMPLEMENTED BY

Eurooppa kärsii kuivuudesta – joet ennätysellisen matalalla

Euroopan maa-alueiden keskilämpötila oli syyskuussa 16,26 astetta eli 1,54 astetta vuosien 1991–2020 keskiarvoa korkeampi. Kuukausi oli Euroopassa mittaushistorian kolmanneksi lämpimin. Länsi-Euroopassa syyskuu jakoi vuoden 2023 ennätyksen: lämpötilapoikkeama oli 2,51 astetta.

Pitkän kuivan kesän jälkeen kuivuus jatkui laajoilla alueilla Länsi-, Keski- ja osassa Itä-Eurooppaa. Reinin, Tonavan, Veikselin sekä Garonnen ja Dordognen jokien virtaamat painuivat paikoin syyskuun mittaushistorian alimmalle tasolle. Se vaikeutti jokiliikennettä, maataloutta ja vedenhankintaa.

Pohjoisessa ja koillisessa Euroopassa satoi paikoin tavallista enemmän. Kuukauden lopun rankkasateet helpottivat kuivuutta joillakin alueilla, mutta aiheuttivat myös tulvia osissa Ranskaa ja Espanjaa.

Ilmaston lämpeneminen voi siis lisätä sekä kuivuutta että rankkasateiden riskiä.

Myös napajäätiköiden ympärillä näkyy muu-

tos

Arktisen merijään kesäinen vähimmäislaajuus oli satelliittimittausten 14. pienin. Etelämantereen ympärillä merijään talvinen enimmäislaajuus puolestaan jäi kolmanneksi pienimmäksi mittaushistoriassa.

Vielä voidaan vaikuttaa

Copernicus-ilmastopalvelun johtaja Carlo Buontempo muistuttaa, että ihmiskunta voi yhä vaikuttaa siihen, kuinka paljon ja kuinka pitkään lämpeneminen ylittää Pariisin sopimuksen pitkän aikavälin rajan.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, puhtaampi energiantuotanto, energian säästäminen ja yhteiskuntien sopeutuminen ääri-ilmiöihin ovat keskeisiä keinoja.

Syyskuun luvut eivät merkitse, että kaikki olisi menetetty. Ne kuitenkin osoittavat, ettei ilmastomuutoksen torjumista voi enää lykätä loputtomiin.

Lähde: Copernicus Climate Change Service, Copernicus: Second warmest September as global temperatures stay above 1.5°C, 12.10.2026. <https://climate.copernicus.eu/copernicus-second-warmest-september-global-temperatures-stay-above-15deg>

LÄÄKÄRI VASTAA

Keuhkosityöpä voi tulla myös heille, jotka eivät ole koskaan tupakoineet – miksi?

Kysymys: Paavi Leo kävi leikkauksessa keuhkosityövän vuoksi muutama päivä sitten. Miten hän, joka ei ole koskaan tupakoinut, sai tämän taudin?

Vastaus: Paavi Leo XIV on käynyt läpi leikkauksen keuhkosityövän vuoksi. Vatikaanin mukaan tutkimukset osoittivat, että hänellä on keuhkoadenokarsinoma, melko yleinen keuhkosityövän muoto ei-tupakoitsijoilla. Luonnollinen kysymys on: Kuinka voi saada keuhkosityövän, jos et ole koskaan tupakoinut?

Tupakointi on suurin keuhkosityövän riskitekijä, mutta se ei ole ainoa. Tauti esiintyy myös ihmisillä, jotka eivät ole koskaan tupakoineet. Tällaisissa tapauksissa useat tekijät voivat olla vuorovaikutuksessa, ja joskus yksittäistä syytä ei voida määrittää.

Keuhkosityöpä on useita tyyppisiä. Ne jaetaan pääasiassa kahteen ryhmään: ei-pienisolainen keuhkosityöpä ja pienisolainen keuhkosityöpä. Ensimmäinen ryhmä kattaa noin 85 prosenttia tapauksista. Tähän kuuluu adenokarsinoma, joka esiintyy usein keuhkojen ulkoosissa ja on yleisin tyyppi jopa niillä, jotka eivät ole koskaan tupakoineet. Pienisolainen keuhko-

syöpä liittyy vahvemmin tupakointiin.

Mitä muita tekijöitä voi vaikuttaa? Radon sisäilmassa on myös tärkeä riskitekijä tupakoinnille. Radon on näkymätön, hajuton radioaktiivinen kaasua, joka voi tunkeutua maasta. Passiivinen tupakointi, ilman saasteita ja altistuminen tietyille työympäristön aineille, kuten asbestille, voivat myös lisätä riskiä. Ikä sekä perinnölliset tai hankitut geneettiset muutokset voivat myös vaikuttaa.

Joskus syöpä kehittyy, vaikka henkilöllä ei ole tiedossa olevaa riskitekijää. Tämä ei tarkoita, että joku olisi tehnyt mitään väärin – syöpä voi syntyä solujen genomin muutosten kautta, joita emme täysin osaa selittää.

Voidaanko keuhkosityöpä ehkäistä? Tärkeintä on välttää tupakointia ja välttää passiivista tupakointia. Radonpitoisuus asunnossa voidaan tarvittaessa mitata ja kohonneet tasot voidaan korjata.

Paavin sairaus muistuttaa meitä siitä, että keuhkosityöpä ei ole pelkkä tupakoitsijan sairaus. Varhainen havaitseminen voi parantaa hoitovaihtoehtoja, mutta yleistä seulontaa ei vielä ole suositeltavaa kaikille. Pitkäkestoisen yskän, veren yskän tai uuden hengenhädistyksen sattuessa sinun tulisi ottaa yhteyttä terveydenhuollon ammattilaiseen.

RUTTO

Ruttohälytys Venäjältä – Yhdysvallat kehottaa kansalaisiaan poistumaan heti

Pahamaineinen sana menneisyydestä on palannut uutisotsikoihin. Yhdysvallat kehottaa Venäjällä olevia kansalaisiaan poistumaan maasta välittömästi mahdolliseen keuhkoruttoon liittyvien tietojen vuoksi.

Rutto tunnetaan historiasta erityisesti mustana surmana eli mustana surmana tunnetusta 1300-luvun pandemiasta, joka tappoi Euroopassa miljoonia ihmisiä. Taudin aiheuttaa Yersinia pestis -bakteeri. Keskiajalla tauti levisi ennen kaikkea tartunnan saaneissa jyrsijöissä elävien kirppujen välityksellä. Nykyään rutto on harvinaisen, ja se voidaan hoitaa antibiooteilla, kun hoito aloitetaan nopeasti.

Nyt huomiota herättävät tapahtumat Irkutskin alueella Siperiassa. Yhdysvaltain Moskovan-suurlähetystö ilmoitti 6. lokakuuta seuraavansa tiedotusvälineiden raportteja tapauksesta, jossa epäillään keuhkoruttoa ja jossa yksi ihminen on kuollut. Samalla alueella on kerrottu karanteenitoimista ja sairaaloihin liittyvistä rajoituksista.

On kuitenkin tärkeää huomata yksi sana: epäily. Yhdysvaltain ilmoitus ei vahvista, että kyseessä olisi todettu ruttoepidemia.

Yhdysvaltain hallitus kertoo, että sen mahdollisuudet auttaa Venäjällä olevia Yhdysvaltain kansalaisia ovat rajalliset, erityisesti Moskovan ulkopuolella.

Yhdysvaltain Venäjää koskeva korkein, Level 4 – Do Not Travel -matkustustiedote on edelleen voimassa. Venäjällä jo olevia Yhdysvaltain kansalaisia kehoitetaan poistumaan maasta välittömästi. Venäjälle matkustamista suunnittelevia kehoitetaan puolestaan olemaan matkustamatta muun muassa perusteettoman pidätyksen ja muiden turvallisuusriskien vuoksi.

Keuhkorutto on erityisen vakava ruton muoto, koska se voi tarttua ihmisestä toiseen hengitysteiden eritteiden välityksellä. Toisaalta nykyajan lääketiede on aivan eri tilanteessa kuin keskiajalla: antibiootit tehoavat tautiin, jos hoito aloitetaan ajoissa.

Lisäksi WHO on arvioinut mahdollisen tapauksen aiheuttaman riskin Venäjän ulkopuolella erittäin pieneksi. Venäjän viranomaiset ovat puolestaan ilmoittaneet, etteivät tutkittujen kontaktien testit osoittaneet vaarallisia taudinaiheuttajia.

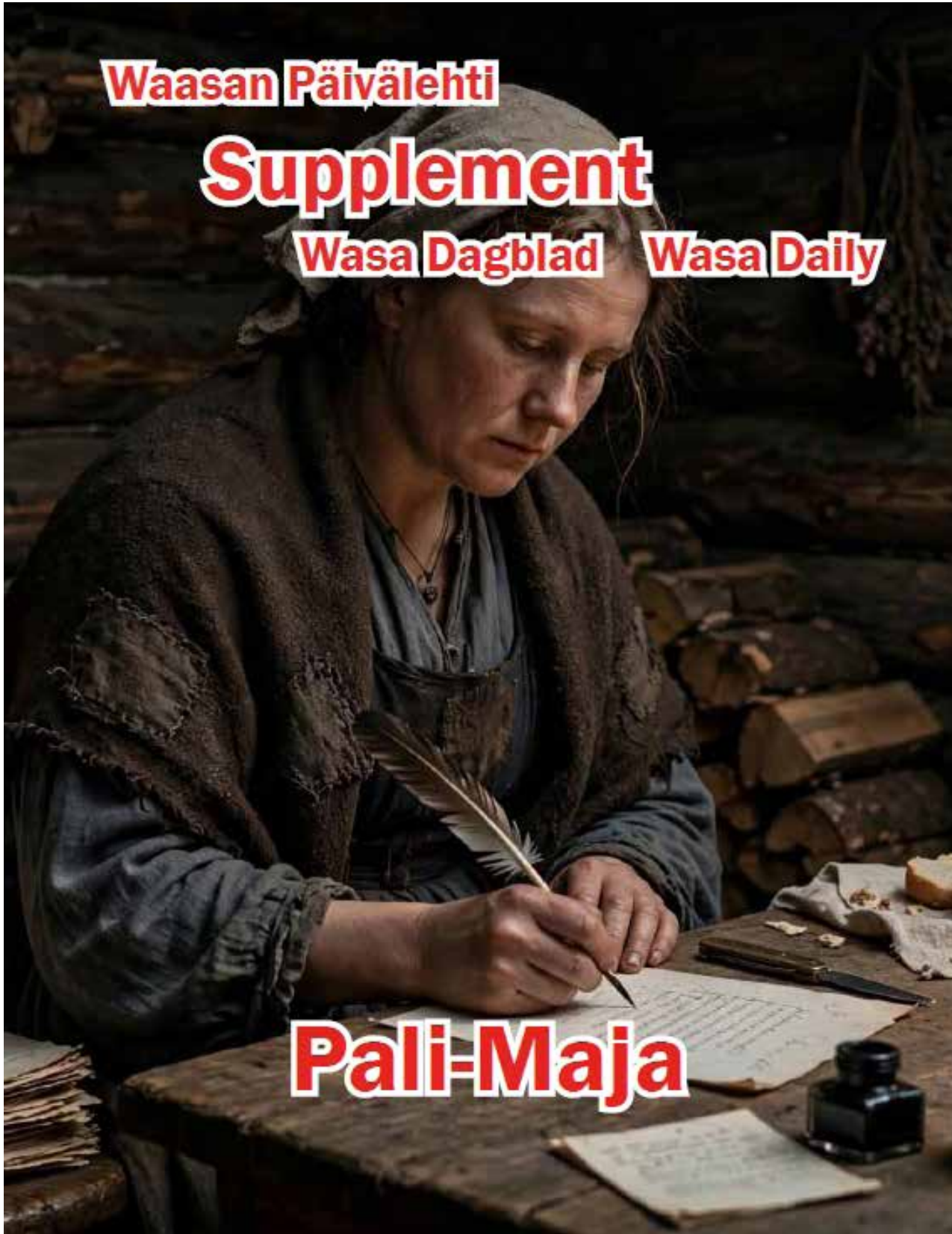
Kommenttimme: Julkisesti saatavilla olevien tietojen perusteella kehoitus poistua koko Venäjältä välittömästi vaikuttaa hieman ylimitoitetulta. On kuitenkin mahdollista, että Yhdysvaltain päätöksen taustalla on tietoa, jota emme itse saa käyttöömmme. Siksi tilannetta on syytä seurata tarkasti – mutta paniikkiin ei ole aihetta.

Lähteet: U.S. Embassy Moscow, 6.10.2026; CDC, 24.8.2026; WHO.

HISTORIA JA RUNOILUA

PALI-MAJA

Pali-Maja – Pirttikylän ja Pohjanmaan merkittävä kansanrunoilija

maksamaan sakkoja ja kantamaan tapahtuman aiheuttamaa häpeää koko loppuelämänsä ajan. Myöhemmin hän avioitui seppä Matts Mattsson Bergin kanssa ja sai neljä lasta. Avioliitto oli ilmeisesti vaikea, sillä miehen kerrotaan kärsineen alkoholiongelmasta.

Juuri tästä syystä Pali-Majaa pidetään myös alkoholin haittoja kuvaavan yhteiskunnallisen runouden edelläkävijänä Suomessa. Hänen tunnetuissa juomalaulujaan arvostelemissa runoissaan kuvataan perheiden kärsimystä, köyhyyttä ja väkivaltaa tavalla, joka oli aikanaan poikkeuksellisen rohkea. Runoista välittyy henkilökohtainen kokemus ja syvä myötätunto perheitä kohtaan, joita alkoholin käyttö koetteli.

Hänen tuotantonsa käsitteli monia aiheita: uskontoa, rakkautta, luontoa, avioliittoa, kuolemaa sekä paikallisia tapahtumia. Hän kirjoitti muun muassa Vaasan vuoden 1852 suurpalosta runon, jossa hän lohdutti kodittomiksi jääneitä. Hänen kevätrunonsa ja hengelliset laulunsu osoittavat myös vahvaa luontosuhdetta ja uskonnollisuutta.

Vaikka Pali-Maja oli tunnettu runoilija, hänen kirjoituksensa eivät tuoneet toimeentuloa. Mieheensä kuoltua hän eli köyhyydessä ja kunnallisen avun varassa. Tarinan mukaan hän joutui eräänä kylmänä talvena polttamaan osan käsikirjoituksistaan saadakseen lämpöä. Tämän vuoksi suuri osa hänen tuotannostaan on kadonnut lopullisesti.

Maria Johansdotter Berg (1784–1867), paremmin tunnettu nimellä Pali-Maja, oli yksi Suomen varhaisimmista ja tuotteliaimmista naisrunoilijoista. Hän syntyi Pörtömin Pali-nimisessä taloryhmässä ja kasvoi lahjakkaassa perheessä, jossa oppimista arvostettiin ja monet sisarukset menestyivät käsityöläisinä, kelloseppinä ja sepänammateissa.

Pali-Majan runoilijan lahjat tulivat esiin jo nuorena. Hän toimi vain 18-vuotiaana kiertävänä koulunopettajana eli koulumestarittarena, opettaen lapsia eri puolilla Närpiötä. Samalla hän alkoi kirjoittaa runoja ja lauluja. Hänen kykynsä huomattiin laajasti, ja nuorena aikuisena hän matkusti jopa Tukholmaan asti. Matkatoverit kutsuivat häntä ”laululinnuksi”.

Pali-Majan elämä ei kuitenkaan ollut helppo. Vuonna 1814 hän sai aviottoman pojan, mikä tuohon aikaan oli sekä lain että yhteiskunnan silmissä vakava rikkomus. Hän joutui

Noin viisikymmentä runoa on kuitenkin säilynyt. Ne julkaistiin ensimmäisen kerran vuonna 1882 kirjassa Folkdikter af Maria Berg eller Pali-Maja. Nykyisin Pali-Majaa pidetään merkittävänä osana suomenruotsalaista kansanrunoutta ja Pohjanmaan kulttuurihistoriaa. Hänen muistokseen pystytettiin muistomerkki Pörtömiin vuonna 1970. Hänen elämäntarinansa kertoo sekä poikkeuksellisesta lahjakkuudesta että sitkeydestä aikana, jolloin naisilla oli vain vähän mahdollisuuksia saada työnsä näkyviin.

TERVEYS

Kannattaa olla onnellinen – silloin ei saa muistitautia

Elinikämme pidentyessä ja väestön ikääntyessä kohtaamme kiistattoman haasteen: miten vähentää kasvavaa neurodegeneratiivisten sairauksien, kuten demensian, taakkaa. Dementia, jonka yleisin muoto on Alzheimerin tauti, on ollut kasvussa jo vuosikymmeniä.

Arvioiden mukaan vuonna 2050 maailmassa elää jopa 139 miljoonaa ihmistä, joilla on dementia. Huolestuttavasti uusia tapauksia diagnosoidaan vuosittain yli 10 miljoonaa – eli yksi tapaus joka kolmas sekunti.

Uusi tutkimus kuitenkin tarjoaa toivoa ja raikkaan näkökulman: hyvinvointisaattaa olla avain demensian ehkäisyyn tai ainakin sen riskin lieventämiseen. Vaikka useimmat kansanterveysstrategiat keskittyvät biolääketieteellisiin interventioihin, nouseva näyttö viittaa siihen, että mielenterveyden ja positiivisten tunteiden edistäminen voi toimia tehokkaana työkaluna demensian ehkäisyssä.

Vuosikymmenen tutkimus yhdistää hyvinvoinnin ja aivoterveuden

Washingtonin yliopiston St. Louisissa sijaitsevan Well-being and Emotion across the Lifespan Labin (WELLab) tutkijat julkaisivat merkittävän tutkimuksen, joka korostaa vahvaa yhteyttä hyvinvoinnin ja demensian riskin vähentämisen välillä. Yli kymmenen vuotta kestänyt monitieteellinen tutkimus tekee vakuuttavan esityksen hyvinvoinnin suojaavasta vaikutuksesta aivoihin.

Tutkimuksen tulokset perustuvat Chicagon ja Illinoisin vanhuksilta kerättyyn dataan vuodesta 1997 alkaen. Osallistujat suorittivat vuosittain kognitiivisia arviointoja ja antoivat itsearviointeja tunne-elämästään ja yleisestä hyvinvoinnistaan.

Tutkijat havaitsivat, että ne henkilöt, jotka ilmoittivat säännöllisesti korkeasta hyvinvoinnin tasoista, olivat vähemmän alttiita muistin ja ajattelukyvyn heikentymiselle, vaikka heillä olisi ollut Alzheimerin tautiin liittyviä biologisia markkereita.

Vaikka tämän yhteyden tarkat mekanismit ovat edelleen epäselviä, tulokset viittaavat vahvasti siihen, että hyvinvoinnin ylläpitäminen läpi elämän voisi auttaa viivästyttämään tai jopa ehkäisemään demensian puhkeamista.

Hyvinvointi – suoja dementiaa vastaan?

Tutkimus herättää myös laajemman kysymyksen: miksi hyvinvointi liittyy aivo-terveyteen? WELLabin johtaja, tohtori Emily Willroth, ehdottaa, että tähän yhteyteen voi olla useita selityksiä.

”Ihmiset, jotka raportoivat korkeammasta hyvinvoinnista, ovat todennäköisemmin mukana toiminnassa, jonka tiedämme edistävän aivoterveyttä, kuten säännöllisessä liikunnassa, sosiaalisessa kanssakäymisessä ja henkisessä virik-keellisyydessä”, Willroth toteaa. Näillä aktiviteeteilla on pitkään tiedetty olevan yhteys kognitiivisen heikkenemisen vähentämiseen, mutta tutkimus menee askeleen pidemmälle ja viittaa siihen, että hyvinvointi saattaa myös toimia puskurina stressin haitallisilta vaikutuksilta, jotka ovat tunnettu demensian riskitekijä.

Tohtori Kyrsten Costlow Hill, yksi tutkimuksen toisista kirjoittajista, selittää, että stressi voi vahingoittaa aivojen tärkeitä järjestelmiä, jotka

ylläpitävät kognitiivisia toimintoja. Korkea hyvinvointi sen sijaan voi tarjota resilienssiä, joka auttaa torjumaan tai lieventämään näitä vahinkoja.

Mitä hyvinvointi merkitsee jo dementiaa sairastaville?

Vaikka hyvinvointi tunnustetaan nyt mahdolliseksi ennaltaehkäiseväksi keinoksi, sillä on myös keskeinen rooli jo demensiaa kärsivien ihmisten elämän parantamisessa. WELLab korostaa, että hyvinvointiin kohdistuvat interventiot voivat lisätä autonomiaa, osaamisen tunnetta ja yhteenkuuluvuutta myös demensian edetessä.

Yksinkertaiset aktiviteetit, kuten liikunta, ulkoilu ja sosiaalinen kanssakäyminen, ovat osoittautuneet erittäin hyödyllisiksi dementiaa sairastaville. Nämä toimenpiteet eivät pelkästään paranna mielialaa ja kognitiivisia toimintoja, vaan ne myös lisäävät elämänlaatua. Lisäksi muisteluterapia, jossa ihmiset kannustetaan refleктоimaan menneitä muistojaan, voi edistää emotionaalista vakautta ja vahvistaa kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Kotona vanheneminen – eli asuminen omassa kodissa sen sijaan, että siirryttäisiin laitokseen – on osoittautunut erityisen tehokkaaksi keino lisätä vanhusten, myös dementiaa sairastavien, hyvinvointia. Käyttämällä yksinkertaisia kodin mukautuksia, apuvälineitä ja ylläpitämällä sosiaalisia yhteyksiä yksilöt voivat kokea suurempaa tyytyväisyyttä elämään. Demensiakylät, jotka tarjoavat turvallisen mutta tutun ympäristön, ovat myös nousseet malliksi, joka säilyttää demensiapotilaiden arvokkuuden ja elämänlaadun.

Tie eteenpäin: Toimi nyt, kun tiedämme

Vaikka tulokset ovat lupaavia, tohtori Willroth korostaa, ettei dementiaan ole olemassa ”ihmelääkettä”. Kuitenkin näyttö viittaa siihen, että voimme jo nyt ryhtyä toimiin tämän tuhoisan sairauden riskin vähentämiseksi. Kansanterveysdellisten aloitteiden tulisi asettaa hyvinvointi etusijalle dementiaa ehkäisevänä tekijänä. Väestön ikääntyessä tarve strategioille, jotka eivät ainoastaan hoida vaan myös ehkäisevät neurodegeneratiivisia sairauksia, tulee jatkossa kasvaamaan.

Hyvinvoinnin sisällyttäminen päivittäisiin rutiineihin ei ole pelkästään onnellisemman elämän asia; se voi olla myös avain kognitiivisen toimintakyvyn säilyttämiseen vanhuuteen asti. Liikunta, sosiaalinen vuorovaikutus, tietoisuusharjoitukset ja positiivinen tunne-elämä ovat kaikki saavutettavia ja tehokkaita keinoja parantaa sekä mielen että aivojen terveyttä.

Kuten tutkimus osoittaa, hyvinvointiin sijoittaminen tuo pitkän aikavälin hyötyä ja paljon pidemmälle kuin pelkkä onnellisuus – se voi olla avain demensia-pausten vähenemiseen tulevaisuudessa. Vaikka emme voi täysin poistaa riskiä sairastua neurodegeneratiivisiin sairauksiin, askeleet kohti mielen ja tunne-elämän hyvinvoinnin edistämistä voivat pienentää demensian todennäköisyyttä miljoonille ihmisille.

Maailmassa, jossa dementia on yksi kiireellisimmistä kansanterveyden haasteista, meidän on toimittava nyt. Hyvinvoinnin asettaminen etusijalle, sekä henkilökohtaisessa elämässä että kansanterveyspolitiikassa, voi johtaa terveempään ikääntymiseen ja lopulta demensian pienempään kuormitukseen yksilöille, perheille ja yhteiskunnalle. Hyvinvoinnin laiminlyönnillä on liian kova hinta – sekä mielellemme että tulevaisuudellemme.

**LEHEMME SISÄLTÖ ON TUOTETTU VASTUULLISESTI.
OLEMME SITOUTUNEET JOURNALISTIN OHJEISIIN.**

Lue ohjeet: <https://jsn.fi/journalistin-ohjeet/>

TAPAHTUMAT

TÄNÄÄN

SUNNUNTAIKÄVELY TÄNÄÄN Koko Vaasa kävelee – sunnuntain hittitapahtuma jatkuu

!
Tule mukaan! Sunnuntaina 4.10. klo 10:00-13:00 starttaa Kauppatorilta, läheltä patsasta, suosittu 10 kilometrin Sunnuntaikevely. Kiertue vie ympäri syksyisen kaunista Vaasaa – vauhdin määräätte te, ketään ei jätetä yksin ja lyhyempikin matka onnistuu. Kävelyn kruunaa yhteinen kahvihetki omakustanteisesti. Maksuton hyvän mielen tapahtuma. Sama meno jatkuu myös 11.10., 18.10., 25.10. ja 1.11.

Lähde: Tapahtuma Sunnuntaikevely, järjestäjä Vaasan Kävelyklubi ry, Huovinkuja 9 D 2.

LOKAKUU

HELSINGIN KIRJAMESSUT 22.-25.10.2026 Sanat nousevat päärooli- in – Helsingin Kirjamessut juhlii kieltä

Lokakuussa Helsingin Messukeskuksessa puhutaan kielestä – ja paljon. Helsingin Kirjamessut järjestetään 22.–25.10.2026, ja ohjelmassa on lähes tuhat keskustelua, esiintymistä ja kohtaamista kirjallisuuden ystäville.

RITZ Krista ja Mark juhlivat fin- landssvenskia elämää Rit- zissä 29 ja 30.10.26

Krista Siegfriids ja Mark Levengood tuovat Ritzin lavalle show'n "Hur härligt sängen klingar". Esitykset ovat torstaina 29. loka-kuuta ja perjantaina 30. lokakuuta 2026 klo 19. Liput 49,90 euroa. Show on finlandssvensk fest lavalla: luci-akruunuja, rapujuhlia, dialekteja, lauluja, nau-rua ja ehkä pieni kyynel silmäkulmas-
sa. Kaksikko juhlii juuriaan, nostalgiiaa ja kaikkea sitä, mitä ulkomailla asuvat suomenruotsalaiset kaipaavat. Illasta tulee lämminhenkinen ja humoristinen koke-
mus, jossa ei tarvita hyttysiä mutta snapsi voi kuulua asiaan. Viite-tiedot: netticket.fi.

MARRASKUU

YLE Yle Live saapuu Vaasaan 10.11

Ylen vauhdikas uusi lavaesitys saapuu Vaa-san Ritziin 10. marraskuuta. Kaksikielises-sä tapahtumassa yhdistyvät journalismi, huumori, musiikki, teatteri ja kurkistus uutistyön kulissien taakse. Esitys on suun-nattu erityisesti 15–19-vuotiaille. Esitykset ovat klo 13 ja 19. Päiväesitys on koululaisil-le maksuton, ja iltaesityksen lippu maksaa 10 euroa.

LITTFEST Vaasan kirjallisuusfesti- vaali LITTFEST 12.-14- .11.2026

Kirjallisuusfestivaali, joka järjestetään 12.–14.11.2026, kokoa jälleen yhteen tunnettuja kirjailijoita Vaassa. LittFesti-in osallistuvat Monika Fagerholm, Kjell Westö, Kirsti Manninen (Enni Mustonen), Axel Åhman, Emmi Itäranta, Jessikka Aro ja Tuomas Enbuske. Syksyllä luvataan myös kirjapiirejä ennen festivaalia.

VAASAN KAUPUNGINTEATTERI Vierailu: Elämälle kiitos! Ma- rion Rung 80v Juhlakiertue 13.11.26 klo 19

VAASABAROQUE BLÄNDAD AV DÖD OCH KÄRLEK 13.-15.11.2026

Kun barokki tanssii tangoa – voimakkaita tunteita lavalla
Italialainen varhainen barokki kohtaa argentiinalaisen tangon ja nykytanssin koreografisessa kokonaistekoksessa Bländad av död och kärlek. Vaasa Baroque ja Carl Knif Company esittävät esityksen Helsingissä 13.–14. marraskuuta ja Vaasassa sunnun-taina 15. marraskuuta klo 17:00 Ritzissä. Koreografia ja ohjaus: Carl Knif, mu-siikillinen suunnittelu: Kajsa Dahlbäck. Lavalla laulajat Kajsa Dahlbäck ja Erica Back, muusikot viululla, bandoneonilla, luuttulla, alttoviululla ja cembalolla sekä tanssijat Jonna Aaltonen, Carl Knif ja Terhi Vaimala. Musiikki: Claudio Monteverdi, Barbara Strozzi ja Astor Piazzolla, vuorova-
ikuttavat kehojen olemassaolon, intohi-mon ja katoavaisuuden ilmaisujen kanssa. pe / pe 13.11 klo / 19.00 Tanssin talo, Hel-sinki / Tanssitalo, Helsinki (Liput / liput: tanssintalo.fi)
La / la klo 14.11 klo / 15.00 Tanssin talo, Helsinki / Tanssitalo, Helsinki (Liput / liput: tanssintalo.fi)
Su / Sun 15.11 klo / kl. 17.00 @ Ritz, Vaasa / Vaasa
Esitys kestää noin 70 minuuttia ja sen jälkeen käydään taiteilijakeskustelu. Liput Vasa-esitykseen kautta netticket.fi/vaasa-baroque-syksy-host-26, Hels-inkiin tanssintalo.fi:n kautta.
Lähde: vaasabaroque.com

WASA TEATER ”Snöfall”-ensi-ilta 14.11.2026

Joulun taika palaa Vaasaan. Yksinäi-nen lapsi, salaperäinen kirje ja maail-ma, jossa haltiat tarvitsevat apua. Kun joulun suosikki ”Snöfall (Lumisade)” palaa Wasa-teatteriin, värikäs perhe-esitys odottaa – mutta kimalluksen takana on myös tarina jostain hyvin inhimillisestä. Se alkaa toiveella.
Kuva: Wasa Teater

RUSK Rusk Pietarsaassa: Ka- marimusiikkia keskellä pimeintä marraskuuta – ”luovuuden sulatusuuni”

17.–21. marraskuuta 2026
Kun sakka, sade ja pilkkopimeä ovat pahimmillaan, RUSK-fsti-vaali sytyttää kynttilänsä. Klarinetisti Christoffer Sund-qvist ja säveltäjä Sebastian Fagerlund perustivat festivaalin vuonna 2013. Vuodesta 2020 lähtien sitä on johtanut kapelli-mestari Anna-Maria Helsing. - Sulatusuuni, jossa luovuus virtaa vapaasti, he kuvailevat itseään.
Korkeatasoinen kamarimusiik-ki kohtaa muita taidegenrejä. Eksoottisia yhteyksiä? Kyllä kiitos. Vuoden pimein aika muuttuu yhtäkkiä unohtumat-toman viihtyisäksi.
Jätä sadetakki kotiin. Tuo muka-nasi avoin mieli – ja ehkä ter-mospullo glögiä.
Viite: Bothnia Classic

VAASAN KAUPUNGINTEATTERI Viirun ja Pesosen joulu

19.11.2026 alkaen Julia-näyttämöllä nä-hdään Viirun ja Pesosen joulu. Seppo Väli-sen oh-jaama esitys tuo rakastetut hahmot

koko perheen yhteiseksi elämykseksi. Ensi-ilta 19.11.26

RITZ ABBA-huuma valtaa Ritzin Dancing Queen -shown merkeissä 21.11.26

ABBA Dancing Queen -tribuuttishow tuo legendaarisen yhtyeen hitit Ritzin laval-le. Aiemmissa esityksissä (esimerkiksi 13.12.2025) nähdyt show't ovat tarjonneet loistavia laulajia, tanssijoita ja sirkus-numeroita. Esityksessä kuullaan muun muassa Mamma Mia, Dancing Queen, Fernando, Waterloo ja monia muita. Glamoröösi asu, koreografia ja vahvat tulkinnat tempaavat katsojat mukaan Abba-huumaan. Tämä on lähempänä alkuperäistä live-elämystä kuin moni muu tribuutti. Jos diskopop ja 70-luvun kimallus kiinnostavat, Ritzin sali tarjoaa sopivan puitteen. Tarkista ajankohtaiset päivämäärät lipunmyynnistä. Viitetiedot: ritz.fi

400.VUOTISJUHLAT Kolme 400-vuotisjuhlaa juhlittiin pohjoismaisel- la barokin loistolla 25.- 28.11.2026

Vasa Baroque, Pirkanmaan Baroque ja Drottningholmin barokkiyhtye yhdistävät voimansa juhlistaakseen kolmea 400-vuo-tisjuhlaa: Vöyrinn kirkkoa, kuningatar Kristinan ja Tukholman aatelishuonetta. Konserttisarjan nimi on Jubileum Ohjelmassa kuullaan musiikkia Tukhol-man hovilta, kuningatar Kristinan ajalta Roomassa sekä paikallista pohjanmaalai-sa musiikkia. Tukholman, Tampereen ja Pohjanmaan muusikot soittavat yhdessä juhlayössä pohjoismaisessa yhteistyössä. Konsertti kestää noin 75 minuuttia. ke / ke 25.11 klo / 18.00 Riddarhuset, Tukholma (Liput / Liput: Drottningholm Baroque Ensemble)
To 26.11 klo 19.00 Raatihuone, Tampere / Tampere (Liput / Liput: Pirkanmaan baroque)
pe / pe 27.11 klo / 19.00 / Kristiinankau-pungin kirkko / Kristinestads kyrka

La / la 28.11 klo / 18.00 Vöyrin kirkko / Vörå kyrka
Liput suomalaisiin konsertteihin: nettick-et.fi/vaasa-baroque-syksy-host-26.
Lähde: vaasabaroque.com

JOULUKUU

RITZ Queen-juhla jatkuu: Show Must Go On Ritzissä

UKRAINE PRESIDENT

The President Discusses How to Protect Ukraine from Russia's Strikes on Civilian Infrastructure with the Prime Minister of Finland

16 October 2026

In Brussels, President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy met with Prime Minister of Finland Petteri Orpo.

The leaders discussed how to protect Ukraine against Russia's brutal strikes on civilian infrastructure.

“Overnight and throughout today, Russia launched new strikes on our energy facilities. Parts of the Volyn region and Kyiv are still without power after yesterday

evening's attack,” Volodymyr Zelenskyy noted.

The President stressed that Ukraine constantly needs the means to shoot down missiles and drones to protect people's lives and critical infrastructure. New decisions to support Ukraine will come as early as this month. The Head of State noted that Finland has always helped us, and that this is greatly appreciated.

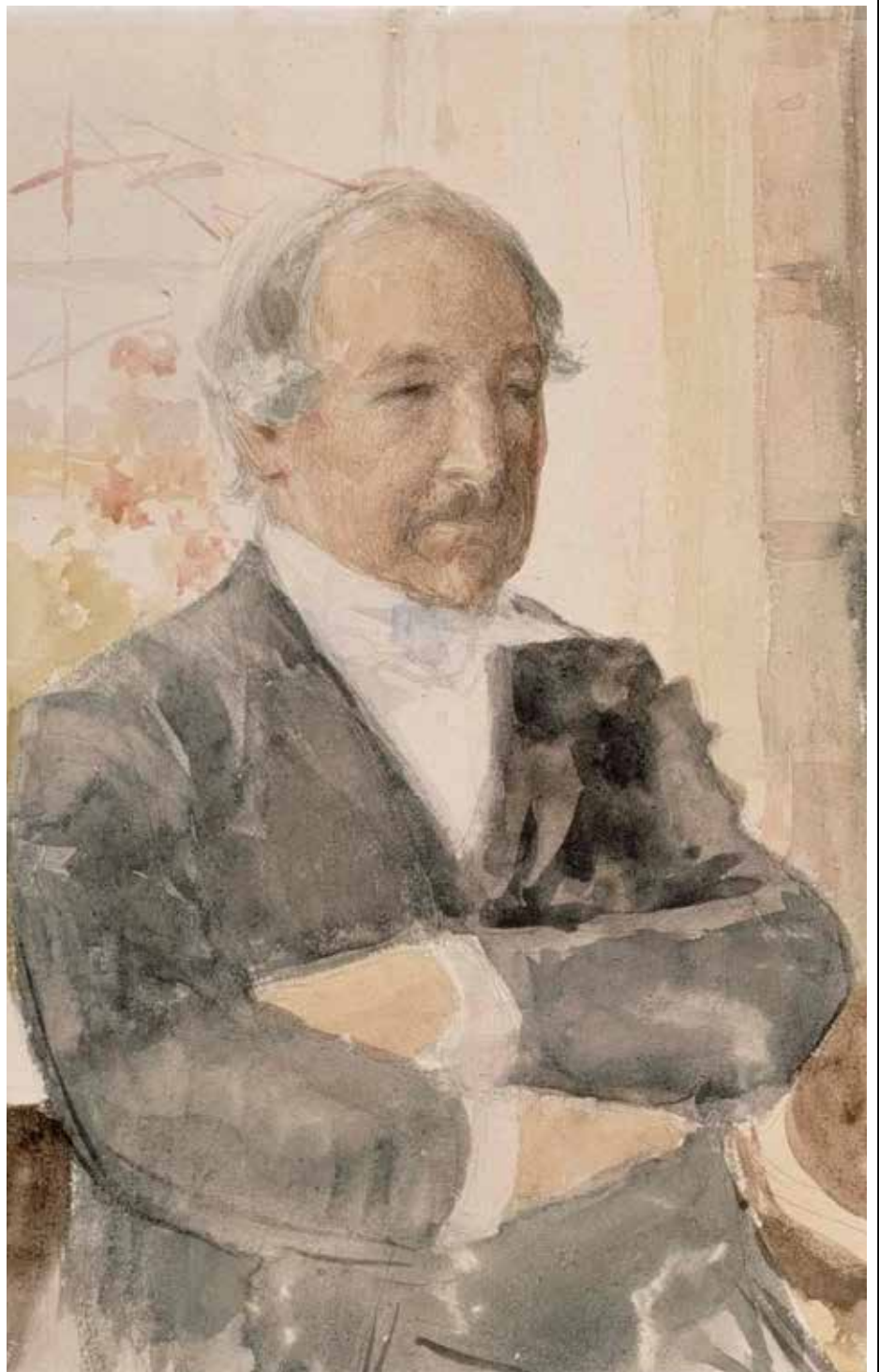
Volodymyr Zelenskyy and Petteri Orpo also discussed Ukraine's

need for shelters. Our country established the Shelter Coalition together with Finland, and now this work needs to be accelerated. The Head of State emphasized that every Ukrainian city and community must have proper shelters and thanked Finland for its readiness to support this effort.

Read more:
<https://www.president.gov.ua/en>

COPYRIGHT: The Presidential Office of Ukraine. All materials featured on this site are licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. The use of any materials posted on the website is permitted provided you link to www.president.gov.ua regardless of full or partial use of materials.

VIIKON TAIDE-ELÄMYS

Albert Edelfelt
21.7.1854, Kiialan kartano, Porvoon mlk
18.8.1905, Haikko, Porvoon mlk
Luonnos Sakari Topeliuksen muotokuvaan, 1888
Kansallisgallerian kokoelma / Ateneumin taidemuseo
Kuva: Kansallisgalleria / Jenni Nurminen

KOVINA AIKOINA

Kertomus Suomen viimeisten nälkävuosien ajoilta

Kirj. KARL A. TAVASTSTJERNA
Suomentanut Juhani Aho
Osa 49

än oli kuin talollinen konsanaan. Hän näki edempänä kylän ylhäällä mäen päällä ja suon alempana, ja hän muisti ihmeellisen tarkkaan ajatuksensa juuri tässä samassa mäessä, kun hän puoli vuotta sitten ensi kerran näki nämä seudut, joilla onni oli nyt hänellekin osansa antanut. Hän muisti tuumailunsa herroista ja Jumalan rangaistuksesta; ne tuntuivat hänestä nyt niin lapsellisilta kuin olisi hän tuumailut niitä kymmenen vuotta sitten. Sittemmin hän oli tullut herroista aivan toista kokemaan, eikä hänellä ollut mitään syytä olla heille katkera.

Kaikki oli onnistunut Uramon asukkaille, aina siitä alkaen kun häät vietettiin ja he tänne muuttivat. Kalle Pihl ei juuri mielellään häitä ajatellut, ne oli pidetty tavallisilla menoilla, pappi oli

kysynyt ja hän oli vastannut. Vihkiminen oli toimitettu eräänä sunnuntaina saarnan jälkeen pitäjän tuvan sisäkamarissa muutamien vierasmiesten läsnäollessa. Kun sitten oli ajettu kotiin ja vietetty iloista iltaa, lähdettiin seuraavana aamuna Ruskon, parin lehmän, kahden lampaan ja kahden porsaan kanssa muuttamaan Uramoon, johon Kalle Pihl jo oli huonekalut hankkinut ja jonne Anna nyt vei suuret myötäjäisensä — vaatteita ja talouskapineita enemmän kuin monella talontyttyärellä. Komeassa, maalikantisessa kirstussa

oli vielä kolme suurta seteliä vastaisten tarpeitten varalle.

Kaunis Anna oli nyt taitava emäntä, jolle täytyi antaa anteeksi hänen pienet heikkoutensa.

Kosminen oli käynyt kuin voidellen ja niin nopeasti, että Kalle Pihl tuskin tiesikään ennen kuin tyttö jo oli hänen sylissään ja tytön kanssa Uramon torppa sekä viisisataa markkaa. Tuon illan jälkeen, jolloin he olivat toisensa keinulla tavanneet, ei Anna ollut hänelle rauhaa antanut, ja kuta kylmemmältä Kalle Pihl näytti, sitä kiihkeämmäksi tuli tyttö, kunnes toinen lopulta antautui. Olihan Anna niin kaunis ja — Pohjanmaa niin kaukana!

Ei hän kuitenkaan ollut ajattelematta heittäytynyt tähän uhkarohkeaan yritykseen. Sekä järki että omatunto olivat häntä ankarasti ahdistelleet, mutta kun kerran ensi askel oli näin nopeasti, melkein vastahakoisesti astuttu, liukui hän eteenpäin kuin kala rypsään.

HUUMORI SATA VUOT- TA SITTEN

”No, mitä mieltä olet tästä maalauskaasta?”
”No, kai se ihan hyvä on. En vain oikein näe sitä
kaiken sen maalin alta, jota olet siihen sutaissut.”

Olle: ”Äiti, eikö isä sanonut, että meidän täytyy
säätää?”
Äiti: ”Niin sanoi, poikani.”
Olle: ”Mitäpä jos säästäisimme risiiniöljyssä?”

HUONEITA HAKE- MASSA

Rouva: Ja lisäksi
paistaa tähän huo-
neeseen aamuaurin-
ko.

Huoneen hakija: No
siitä ei haittaa. Tääl-
lähän näkyy olevan
rullakaihdin.

HUONEITA HAKE- MASSA

Huoneen hakija:
Mutta täällähän on
niin ohuet seinät,
että kuuluu mitä
naapurihuoneistossa
puhutaan.
Rouva: Niin, mutta
tiedättekös, herra.
Siellä asuu hyvin
mielenkiintoista
väkeä.

HUONEITA HAKE- MASSA

Rouva: Ja talomme
on vain kivenheiton
päässä rautatiease-
malta.
Huoneen hakija: Sii-
hen en kiinnitä huo-
miota. En koskaan
tapaa heitellä kiviä
rautatieasemille.

Astronomic picture of the week:

Ghostly Stellar Tendrils of the Vela Supernova Remnant

This colorful web of wispy gas filaments is the Vela Supernova Remnant, an expanding nebula of cosmic debris left over from a massive star that exploded about 11,000 years ago. This image was taken with the Department of Energy-fabricated Dark Energy Camera (DECam), mounted on the US National Science Foundation's Víctor M. Blanco 4-meter Telescope at Cerro Tololo Inter-American Observatory in Chile, a Program of NSF NOIRLab.

Credit: CTIO/NOIRLab/DOE/NSF/AURA Image Processing: T.A. Rector (University of Alaska Anchorage/NSF NOIRLab), M. Zamani & D. de Martin (NSF NOIRLab) Creative Commons Attribution 4.0 International License

BLOGI- KIRJOITTAJAT

Kirjoita Waasan Päivälehteen – Et-
simme bloggaajia!

Rakastatko ajatustesi, kokemus-
tesi tai asiantuntemuksesi jaka-
mista? Waasan Päivälehti etsii
intohimoisia kirjoittajia, jotka
haluavat luoda mielenkiintoista
sisältöä lukijoillemme.

Kirjoitatpa sitten paikallista
uutisista, kulttuurista, elämänta-
vasta, yrittäjyydestä tai omista
kokemuksistasi – äänesi on ter-
vetullut!

Kirjoittaminen *Waasan Päiväl-
ehdelle* on loistava tapa saada
tekstit laajemmin luetuiksi, tu-
tustua uusiin ihmisiin ja kehittää
luovuuttasi. Aiempaa kokemusta
ei tarvita – tärkeintä on into ja
ideat! Arvostamme monipuolisia
näkökulmia ja uusia ääniä, jotka
kuvastavat yhteisömme elinvoi-
maa.

Kiinnostuitko? Lähetä meille
blogi-idea tai pieni näyteteksti,
ja julkaisemme tekstisi mielel-
lämme. Tule mukaan tekemään
Waasan Päivälehteä paikka mer-
kityksellisille keskusteluille ja in-
spiroiville tarinoille!

Ota yhteyttä sähköpostitse
waasanpaivalehti@gmail.com
lisätietoja varten. Odotamme in-
nolla kuulevamme sinusta!

Waasan Päivälehti

Moderni sanomalehti, jonka ulkoasus-
sa on piirteitä 1870-luvun lehdistöstä.
. Silloin sanomalehdissä oli vain 4-8
sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia
ollenkaan, joten muutamassa sivussa
on paljon luettavaa.

Lehti sisältää lainauksia vanhoista
päivälehdistä, jotka on otettu Kansal-
isarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi).
GPT3, Gemini ja Monica tekevät osan
rutiininomaisesta toimitustyöstä, ku-
ten käännöstyö, korrehtuurin luku ja
lyhyen notisiien kirjoittaminen. Kaikki
tekstit on tarkastettu toimittajilla ja
toimitus vastaa tekstien sisällöstä.

Waasan Päivälehti on päiväleh-
tityyppinen julkaisu, toistaiseksi se
ilmestyy sunnuntaiamuisin. mutta
tavoitteenamme on että se jatkossa
ilmestyy joka aamu.

Lehti on luettavissa verkossa ilmai-
seksi.

Päätoimittaja on Hans Björknäs.
Lukijoiden kirjoitukset ovat terve-
tulleet!

Lehti on paikallisessa omistuksessa
ja tulee sellaisena pysymään.

Toimitus: Waasan Päivälehti, To-
inen linja 9 B 36, 00530 Helsinki.
Puhelin +358-40-5462455. Ilmoituk-
set pyydetään lähettämään emaililla
jpg-muodossa.

Email: waasanpaivalehti@gmail.
com

Lukijoilta

Erittäin mielellämme vastaan lu-
kijoidemme kommentteja. Kom-
mentteja, tarinoita, muistoja,
keskustelua, uutisia kotoa. Tämä
on luultavasti tämän paperin tär-
kein osa.

Mutta tilaa on rajoitetusti, joten
kirjoita mahdollisimman lyhyesti!
Joten lähetä viestit osoitteeseen:

waasanpaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hy-
permodernissa päiväleh-
dessä ensimmäisten joukossa
mainostamisella voi olla PR-
arvoa.

waasanpaivalehti@gmail.
com

jpg-, tiff- tai png-muodos-
sa. Mainokset pienennetään
sitten 46 mm:n sarakkeen le-
veyteen.

Ota yhteyttä:
waasanpaivalehti@gmail.
com

LOKAKUUN HOROSKOOPPI 2026

Oinas (21.3. - 19.4.): Tunnet olosi
rohkeaksi, Oinas! Mutta ennen
kuin alat siirtää huonekaluja
ympäriinsä tai haastat pomosi
tanssikilpailuun, muista: kohtuus
kaikessa. Käytä energiasi viisaasti
(aloita vaikka vain yhden huo-
neen uudelleenjärjestelyllä).

Härkä (20.4. - 20.5.): Tänä
kuukautena mukavuus on valttia.
Olipa kyse ylimääräisistä peitoista
tai herkuista, nauti rauhassa.
Mutta älä anna Netflixin kysyä
”Katseletko vielä?” enempää kuin
kolme kertaa peräkkäin.

Kaksoiset (21.5. - 20.6.):
Sosiaaliset suunnitelmasi ovat
kuin jonglöörausta, mutta varo,
Kaksoiset—jos tiputat liian monta
palloa, saatat vahingossa päätyä
kahdelle illalliselle samana iltana.
Vinkki: ota molempiin mukaan
omat eväät!

Rapu (21.6. - 22.7.): Mielialasi
vaihtelee nopeasti, mutta niin
vaihtelee myös kykysi kääntää
kriisi draaman hetkeen. Kanavoi
sisäinen saippuasarjatähtesi ja tuo
arkisiin hetkiin ripaus teatteria.
Kuka sanoo, ettei ruokakaupassa
voi näytellä?

Leijona (23.7. - 22.8.): Olet valmis

parrasvaloihin, Leijona! Muista
kuitenkin antaa tilaa myös
muille—paitsi karaokessa, silloin
voit valloittaa lavan ja laulaa
kuin olisit pääesiintyjä Madison
Square Gardenissa.

Neitsyt (23.8. - 22.9.): Listoja,
listoja ja lisää listoja. Mutta tässä
on juuri: kaikkea ei tarvitse suun-
nitella. Yllätä itsesi lokakuussa
tekemällä jotain spontaania.
Ei hätää, voit tehdä siitä listan
jälkikäteen.

Vaaka (23.9. - 22.10.): Lokakuu
on täynnä tasapainoa, Vaaka,
mutta tiesithän sen jo. Muista,
että tasapaino tarkoittaa vähän
kakkua ja lehtikaalia. Nauti her-
kuista ilman syyllisyyttä—elämä
on juuri niitä makeita ja suolaisia
hetkiä varten!

Skorpioni (23.10. - 21.11.): Sinä
olet mysteeri, Skorpioni, ja
tässä kuussa salaperäisyytesi on
huipussaan. Olipa kyse Hal-
loween-asusi salaamisesta tai kiu-
sallisten keskustelujen välttelystä,
pokerinaamasi on täydellinen.

Jousimies (22.11. - 21.12.):
Seikkailu odottaa! Mutta ehkä
jätä benjihyppy väliin ja suuntaa
uusiin kahviloihin. Huumorin-

tajusi toimii parhaana kompas-
sina, joten naura itsellesi, kun
löydät itsesi kahvilasta ilman
Wi-Fi-yhteyttä.

Kauris (22.12. - 19.1.): Kii-
peät menestyksen vuorelle,
mutta lokakuu muistuttaa sinua
hengähtämään. Juhlista pieniä
voittoja—kuten sitä, että sait vih-
doin järjestettyä sukkalaatikko.
Kyllä, sekin lasketaan!

Vesimies (20.1. - 18.2.): Omi-
tuiset ideasi kukkivat täysillä
tänä kuukautena. Ehkä on aika
aloittaa se outo harrastus, josta
olet haaveillut—makrameekuk-
karoita kenties? Luovuudellasi ei
ole rajoja!

Kalat (19.2. - 20.3.): Unelmoiva
puolesi on täydessä vauhdissa,
Kalat. Varo vain, ettet uppoa
liikaa haaveisiin ja missaa
sitä tärkeää Zoom-palaveria.
Ehkä on aika asettaa muutama
lisämuistutus (ja varmistaa,
etteivät kaikki muistutukset liity
päiväuniin!).

**Iloista lokakuuta kaikil-
le—olkoon tähtenne koh-
dillaan ja sukkaparinne
aina tallessa!**

